

Ladovy obrázky má každý rád (a tenhle by brali i v Americe)

Název emise: Kocour Mikeš

Den vydání: 23. června 2021

Hodnota: 55 Kč; Pof. č. A1124

Rozměr známkového obrazu: 40 x 50 mm

Rozměr aršíku: 108 x 165 mm

Výtvarný návrh: Pavel Hrach

Rytec aršíku: Václav Fajt

Druh tisku: OTp+OF; **Papír:** fl-an-OF

Tisk: Hradištko, sro.

Tisková forma: 1 AP

Náklad: 30 tis. aršíků

FDC: digitální tisk; **Tisk:** Hradištko, sro.; **Náklad:** 2.700

Dílo Josefa Lady se na našich známkách objevuje v krátké době už podruhé – loni v říjnu vyšly jeho Vánoce na známce s kupony pro přitisky – a před tím několik jiných emisí s jeho díly, v Česku i Československu (možná je v tomto směru dokonce nejzobrazovanějším výtvarníkem).

O Ladově životě jsem psal v loňské listopadové Filatelii, nebudeme to tedy dnes opakovat a podíváme se rovnou na nové vydání. Myslím, že každý uzná, že je nádherné – a to ve všech směrech. Sama známka je ohromující, grafickou úpravou, formátem, barevností, dokonalým provedením tisku, jednoduchou, a přitom perfektní rytinou. Václav Fajt i Tiskárna Hradištko odvedli příkladnou práci. Nepatrně smetanově tónovaný papír je skvělým podkladem pro dokonale provedený a přesně spasovaný ofsetový tisk, jehož rastr je téměř neznatelný i v silném zvětšení a věrně tedy odpovídá původní akvarelové nebo kvašové předloze. Fajtova

rytina ukázněně slouží celkovému vyznění. Pokud tedy někdo měl obavy o další osudy vlnkové lodi naší známkové tvorby – ocelotisk z ploché desky, nová emise skvěle potvrzuje, že tato technika žije a v Hradištku ji umějí dokonale využívat.

A teď smutnější stránka věci – tahle krásná známka vyšla v nákladu pouhých 30.000 kusů, což je pro nás filatelisty skličující číslo. Kdyby přitom byla použita klasická úprava emisí Umění, v malém přepážkovém listu o čtyřech polích, byl by jeho náklad čtvrtinový – tedy jen 7.500 kusů! (To už z oblasti známek pomalu přecházíme do oblasti grafiky.) Důvod, proč se tak nestalo, je jasný – aršík byl tištěn přímo z rytecké desky, ušetřilo se tedy za moletování (a ušetřili i filatelisté, kteří by za PL platili čtyřnásobek nominále aršíku).

Emise je věnována hrdinovi Ladovy pohádkové knížky O kocouru Mikešovi, z poloviny třicátých let. V sedmdesátých a osmdesátých letech byly podle ní natočeny dva třináctidílné seriály televizních večerníčků, takže Mikeše měly příležitost poznat i generace dnešních čtyřicátníků a padesátníků. Jak je to s ročníky mladšími nevím, možná ale jeho příběhy zaznamenali v souvislosti s hojně medializovanými připomínkami praporečnicků politické korektnosti, kteří před nějakými deseti lety autora označili za rasistu, protože jeden z příběhů, v němž unavený mluvící kocour Mikeš na svých toulkách narazí na lidi sedící kolem ohně, obsahuje tento text: „Jedna z žen udělala vedle sebe místo a zvala Mikeše, aby si sedl k ohni a ohřál se. Povídala, že mu nocleh dají s radostí a o kousek masa že u nich taky není nouze. Mikeš jim poděkoval za ochotu, odložil raneček a posadil se k ohni. Těšil se, že se jednou zase pořádně ohřeje a dostane do žaludku teplé sousto. Tu se ho obě ženy najednou počaly jedna přes druhou vyptávat, odkud je a kam jde, a když jim chtěl odpovědět, že je Mikeš Ševců z Hrusic, učilí pojednou, že mu byl hosen zezadu přes hlavu pytel. Chtěl se bránit, ale už bylo pozdě. S hrůzou pozoroval, jak je v pytli někam odnášen a že se z toho pytle už sotva dostane ven. Potom cítil, že byl hosen do vozu na slámu a přikryt těžkými hadry. Ještě zoufale vykřikl 'Babičko!', ale muž jej uhodil a pohrozil mu, že jej zastřelí, jestli ještě mukne. Ubohý kocourek byl v tom pytli hrůzou bez sebe. Měl hlad, zima mu bylo, a ještě k tomu měl strach, veliký strach, co se s ním bude dál dít. – Milé děti, ti lidé byli cikáni!“ Dokonce byl vznesen požadavek, aby kvůli tomu příběhu byla knížka přepsána, nebo aby bylo zakázáno ji používat při školní výuce. A to tehdy ještě nedošlo na dalšího Ladova zvířecího hrdinu a Mikešova kamaráda, jímž je bílý kocourek Náciček. Brněnští recesisté o něm prohlašovali, že jeho jméno je vlastně složeninou Naci Czech, tedy Český nacista, a v Bohunicích ho před bezmála dvaceti lety sprejer Timo v silně nadživotní velikosti nastříkal na zeď, jak v sudeťáckých kraťasech hajluje

zdvíženou pravou tlapkou. Ještě že se toho slušný člověk Josef Lada nedožil!

Z důvodů, které jsme zmínili, tedy známka vyšla jako součást aršíku, na jehož okrajích jsou další čtyři rytiny podle Ladových ilustrací pohádkové knížky. A právě to by se mohlo líbit aktivistům zkoumajícím ze všech stran kde co, protože – všimněte si: hlavní hrdina (všeuměl a jednoznačně kladná postava) Mikeš je černý, a na celém aršíku se kromě jeho pěti vyobrazení objevuje už jenom jedna další postava, a to bílé prase, které veze černého Mikeše na trakaři. To je výstižné přirovnání, jak by to mělo v životě být!, nejspíš by řekla profesorka Gopalová z univerzity v Cambridge, která se nedávno proslavila výrokem na Twitteru, že „Na bílých životech nezáleží!“ Možná tedy měl být nový aršík nabídnut do USA a Západní Evropy, kde by pro svou podobu mohl v aktivistických kruzích slavit úspěchy.

Ale zpět k hledisku filatelistickému. Známká se hezky vyjímá na obálce dne vydání, která má méně strukturovaný povrch, než tomu bylo u předchozích vydání, což lépe svědčí digitálnímu tisku, jímž je provedena kresebná výzdoba. Kocour Mikeš na ní v chůzi čte knížku, ale protože ji drží vzhůru nohama, nejspíš to s jeho gramotností nebude zatím moc slavné.

Hezké je i razítko, i když mě překvapil jeho domicil – podle webu České pošty je ukládací poštou Ladova rodiště Hrusic (PSČ 251 66) pošta v sousedních Senohrabech, zatímco na razítku jsou uvedeny o něco vzdálenější Mnichovice (ty jsou pro Hrusice poštou doručovací). Problém s příliš tvrdým polem dosud zřejmě vyřešen nebyl, protože otisk vykazuje zbytečně výraznou fuláž (což je ale viditelné jen ve zvětšení), při pohledu pouhým okem ale razítko vypadá skvěle.

Na závěr tedy pochvala všem zúčastněným, kdo se na přípravě a výrobě emise podíleli, teď si jen přejme, aby stejně krásné známky u nás vycházely i nadále, a aby jejich nákladová čísla neklesala, ale rostla (což je věc, se kterou můžeme pomoci i my sami – co kdybychom se každý pokusil získat alespoň jednoho nového sběratele našich novinek?).

FB

